

A close-up photograph of a woman's hands with red nail polish. One hand is positioned above the other, with fingers slightly curled. The background is a vintage-style map of Paris, showing streets and landmarks like 'Hôpital Beaujon', 'Palais de l'Élysée', and 'Avenue de la République'. The lighting is warm and soft, creating a romantic and intimate atmosphere.

Vapaus valita kohtalonsa

Annastiina
Heikkilä

WSOY

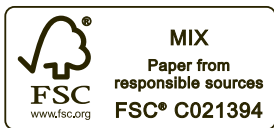
Vapaus
valita
kohtalonsa

Annastiina
Heikkilä

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

HELSINKI

© ANNASTIINA HEIKKILÄ JA WSOY 2022

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-47439-6

PAINETTU EU:SSA

Sisarelleni Annisohvi Matildalle

18. heinäkuuta 1962

Piilottelin Ismaëlin kanssa karjasuojassa. Poika rimpuili ja olisi halunnut isänsä luo, mutta pidin häntä lujasti kiinni ja estin kädelläni häntä huutamasta. Heinä raapi pohkeitani ja eläimet ääntelivät hermostuneesti. Näin lautojen raosta, kuinka sotilaat marssittivat kyläläiset pienelle paahtavalle aukiolle. Yksi sotilaista törkkäsi Abdallahia kiväärinperällä ja käski nousemaan kuorma-auton lavalle.

Abdallah nykäisi itsensä ylös lavalle ja sotilas katsoi häntä kylmästi. ”Petturi”, hän sanoi ja sylkäisi.

Minun teki mieli rynnätä ulos ja anella heitä jättämään mieheni rauhaan. Olisin halunnut juosta Abdallahin luo ja heittäytyä hänen kaulaansa. Mutta pojan tähden minun oli oltava mahdollisimman hiljaa.

Samassa huomasin Taharin linkuttamassa kyläaukiolle vaimonsa ja lastensa kanssa. Sotilas vihelsi ja viittilöi Taharin suuntaan, komensi hänetkin nousemaan kuorma-autoon. Tahar yritti hypätä mutta ei onnistunut nousemaan lavalle. Hänen luodin haavoittama vasen jalkansa ei kestänyt ponnistusta.

Abdallah kumartui auttamaan veljeään ja tarttui tätä ensin käsistä ja sitten kainaloista. Ote lipsahti ja Tahar horjahti maahan. Hän kompuroi pystyyn ja vilkaisi Abdallahia, molempien kasvoilta kuvastui hätäännys.

Sitten kaikki tapahtui silmänräpäyksessä: sotilas nosti

kiväärinsä, tähtäsi ja ampui. Tukahdutin kirkkaisun, kun Tahar luhistui maahan. Lydia ja pojat ryntäsivät ruumiin luo.

Sotilas käski heitä perääntymään, mutta he eivät totelleet. Lydia huusi äänellä, joka muistutti enemmän eläintä kuin ihmistä. Sotilas nosti aseensa ja ampui taas. Kolme tarkkaan tähdättyä laukausta.

Tuli hiljaista. Sotilas nousi kuorma-auton kyytiin ja auto poistui paikalta.

Minä painauduin kosteaa maalattiaa vasten, pitelin Ismaëlia sylissäni ja nyyhkytin. Tajusin, että kaikki ympärillämme oli juuri luhistunut. Mieleepi nousi yhtäkkiä Margueritelta saamani ”La Belle au bois dormant” -satukirja. Toivoin voivani nukkua sata vuotta, kuten sadun Prinsessa Ruusunen.

LUKU 1

Lea

LEA TANSSI silmät kiinni ja antoi musiikin kuljettaa itsensä todellisuuden tuolle puolen. Ruumis liikkui kuin itsestään, sydän löi samaa monotonista tahtia basson kanssa. Tunnelma joenrannassa oli unenomainen. Taivasta halkovat lasersäteet jatkoivat laivojen ja nostokurkien kajoa valaisten juhlijat ja pölyisestä maasta nousevat tomuhiukkaset. Lea nosti kädet ilmaan ja tunsi, kuinka syvällä silmäkuopissa kipunoi. Kantapäät iskivät vuorotellen asfalttiin, ja järisyttävä vapauden ja hyvänolon tunne vyöryi hänen ylitseen. Hän oli usein kiusallisen tietoinen itsestään, mutta tanssiessa se unohtui.

Nantesin vanha satama-alue oli täydellinen paikka tanssia. Teollinen äänimaisema kohosi yhä korkeammalle kimpoillessaan varastorakennusten seinistä ja torneiksi pinotuista konteista. Kontit näyttivät siltä kuin ne olisi unohdettu satamaan kauan aikaa sitten. Ruoste oli syövyttänyt ne laikukkaiksi, ja muinaiset värit ja logot olivat peittyneet graffitien alle. Vieressä virtaava Loire kieppui tummina pyörteinä kohti muutaman kymmenen kilometrin päässä avautuvaa Atlantin valtamerä.

Lea vilkaisi vieressään tanssivaa Anissaa. Ystävä hymyili silmät suljettuina, kiharat hiukset ja paljaat sääret hohtivat aina valojen osuessa häneen. Anissa oli nostanut

kätensä kohti iltataivasta ja piirteli siihen sormenpäällään kuvioita. Hän kääntyi Lean puoleen ja hymyili. Hän näytti onnelliselta ja huolettomalta, ja nauru tarttui Leaan. Etäisyys heidän välillään tuntui pienevän ja katoavan lopulta kokonaan. Lea tajusi, kuinka paljon oli kaivannut ystävänsä. Tuntui lohdulliselta olla taas tämän lähellä.

”Pariisissa ei ole taatusti yhtä hyviä bileitä”, Anissa huusi jytkeen yli.

”Ei todellakaan”, Lea huusi vastaukseksi.

LEA OLI tullut viikonlopuksi vanhaan kotikaupunkiinsa. Hän yöpyi isänsä luona, koska Nantesin länsilaidalla sijaitsevassa isossa omakotitalossa oli yhä hänelle varattu sänky. Lea oli halunnut nähdä Anissan ja kaivannut taukoa Pariisista ja yliopistoarjesta. Nämä länsiranskalaiset maisemat tuntuivat tutummilta kuin Pariisi tai lapsuuden kotikaupunki Helsinki.

Viimeiset kuukaudet olivat olleet rankkoja, koska Pariisin Sciences Pon työtahti oli tiukka ja suurin osa opiskelusta oli yksinäistä puurtamista. Lea ei ollut ehtinyt käydä kulttuuririennoissa, eikä hänellä toisaalta ollut vielä mitään vakiintunutta ystäväporukkaa, jonka kanssa näyttelyihin tai baareihin olisi tullut mentyä. Suurkaupungissa asuminen tuntui myös lietsovan epävarmuuksia. Lea huomasi häpeävänsä ohuelta tuntuvaan kulttuurintuntemustaan, suomalaista korostustaan ja pikkukaupunkilaisuuttaan. Hän oli muita hitaampi ja hiljaisempi, ja jatkuva ponnistelu asiantilan korjaamiseksi pahensi ulkopuolisuuden tunnetta.

Suurin osa muista opiskelijoista oli kotoisin Pariisista. He olivat tottuneet jatkuvaan hälyyn ja kovaan kilpailuun, he tunsivat kaupungin ja sen käytöskoodit eivätkä toisaalta häkeltäneet, jos tekivät virheitä. Lea olisi halunnut

olla yhtä hienostuneen välinpitämätön. Hänestä tuntui, että Pariisi oli täynnä hohtoa, joka pakeni heti, jos sitä yritti tavoittaa.

TÄÄLLÄ SATAMA-ALUEELLA tanssiessa hienostuneisuutta ja käytöskoodeja ei tarvinnut miettiä. Ympärillä liikkuvat ihmiset muodostivat turvallisen taikapiirin, joka hengitti rytmin mukana. Lea tunsi olevansa yhtä musiikin, Anissan ja intiaanikesäisen yön kanssa. Lumous oli täydellinen ja pysyi yllä ilman sen kummempaa vaivannäköä.

Reivit eivät olleet mitenkään valtavat, paikalla oli muutamia satoja ihmisiä. Tapahtuma oli haluttu pitää pienen piirin tiedossa, mutta Anissan uusi poikaystävä Dario oli saanut kutsun. Dario kuulemma tunsi kaikki oikeat ihmiset. Lea katseli DJ-kopin vieressä tanssivaa paidatonta nuorta miestä. Dario iski nyrkeillään rytmikkäästi ilmaa, laiha ylävartalo kimalteli hikipisaroista. Välillä hän pyyhki kasvojaan farkkujen takataskusta roikkuvaan t-paitaan ja lähetti Anissalle lentosuukkoja. Anissa huusi jotain vastaukseksi, mutta ääni katosi bassonjytkeen alle.

Aluksi Darion läsnäolo oli harmittanut Leaa. Hän ei ollut nähnyt Anissaa melkein kuukauteen, mikä tuntui ikuisuudelta. Viimeisten viiden vuoden ajan he olivat nähneet tai jutelleet melkein joka päivä – tai siis ennen kuin Lea oli muuttanut Pariisiin. Siellä Lea oli kaivannut ystäväänsä ja tuntenut jonkinlaista haamusärkyä tämän poissaolosta. Hän olisi halunnut juhlia Anissan kanssa kahdestaan, päivitellä opiskelutahtiaan ja pariisilaisten töykeyttä. Anissa olisi ymmärtänyt ja Lea olisi halunnut kuulla, miten ystävän koodausopinnot etenivät. Ehkä hän olisi onnistunut houkuttelemaan Anissan muuttamaan Pariisiin, siellä oli enemmän vaihtoehtoja. Matemaattisesti lahjakas Anissa

voisi varmasti saada jonkun järjestön kautta avustusta opintoihinsa. Lea kuitenkin tiesi, ettei ystävä lähtisi. Pariisi oli kaupunkina aivan liian kallis, eikä Anissa halunnut jättää veljeään pulaan isältä perityn ravintolan kanssa. Suurin syy innottomuuteen ei ollut lopulta edes käytännöllinen. Anissa ei yksinkertaisesti välittänyt pääkaupungin tarjoamista puitteista. ”Samaa paskaa komeammissa kääreissä”, Anissa oli viimeksi todennut.

Vähitellen Darion herättämä ärtymys oli hellittänyt. Mies vaikutti sympaattiselta ja Anissa häneen aidosti ihastuneelta. Dario oli hontelolla tavalla viehättävä mies, jonka intohimoja olivat konemusiikki ja jalkapallojoukkue FC Nantes. Päivisin hän kuljetti ruoka-annoksia skootterillaan tai työskenteli muissa alipalkatuissa hommissa kaupungin alustatalouden jatkuvasti kasvavassa kidassa. Dario oli Anissaa hieman nuorempi ja ihailtavan itsevarma.

Lea ei ollut varma, kuinka vakavasta suhteesta oli lopulta kyse. Anissan suhteet olivat harvoin pitkäkestoisia. Toisaalta Anissa puhui Dariosta paljon, ja hänellä oli uudenlaista pehmeyttä äänessään. Se oli merkittävää, koska Anissa ei päästänyt uusia ihmisiä kovin helposti lähelleen. Läheisilleen hän oli sen sijaan hyvin lojaali ja lämmin. Jos Lea tarvitsi kuuntelijaa, Anissa oli aina läsnä, käveli tarvittaessa koko kaupungin halki kaatosateessa.

Biitti vaihtui, ja Dario tuli jostain ihmismassan keskeltä heidän luokseen. Hän pyyhkäisi hiestä märän tukkansa pois kasvoilta, hipaisi Anissan hiuksia ja nyökkäsi DJ-pöydän suuntaan.

”Tiukka miksaus, Fabien on kovassa vedossa. Kannatti vetää sähköt vähän kauempaa”, Dario huusi ja kumartui suutelemaan Anissaa.

Kesäilta hämärtyi vähitellen yöksi, ja musiikin rytmi nopeutui. Lea tunsu, kuinka tanssiliikkeet levisivät hikisessä ihmisjoukossa viruksen tavoin. Pimentyvän taivaan alla juhli vuoroin sätkivä, vuoroin nykivä ja vuoroin aaltoileva heimo, joka oli kuin kollektiivisen hulluuskohtauksen tai jonkun muinaisen rituaalin vallassa. Juhlakansa sulautui yhdeksi hytkyväksi ruumiksi, joka liikkui yötaivaan alla.

YHTÄKKIÄ MUSIIKKIIN sekoittui pitkä vihlova ujellus. Tunnelma muuttui levottomaksi, tanssiliikkeet hidastuivat ja katkesivat. Lea kääntyi katsomaan satama-alueelle johtavalle tielle, jonka päässä näkyi välkkyviä sinisiä valoja. Dario lopetti varjonyrkkeilynsä ja Anissan hymy katosi.

Sireenien ääni kuului nyt lähempää ja pian rantaa lähestyi pitkä letka poliisien tummia pakettiautoja.

”*Les putains de flics*, helvetin kytät. Eihän me häiritetty täällä ketään”, Dario puuskahti.

DJ vaimensi musiikin lähes kuulumattomiin samalla, kun mellakkapoliisin autot kaarsivat satamaan pillit soiden ja pysähtyivät siistiin jonoon juhlijoiden eteen. Tila-autoista nousi useita kymmeniä kypäriin ja polvisuojiin sonnustautuneita poliiseja.

”Sammuttakaa musiikki ja poistukaa välittömästi paikalta. Nämä juhlat ovat nyt ohi”, jonon etummaisena seisova isokokoinen poliisimies kuulutti.

Ihmiset protestoivat ja kiroilivat turhautuneina, pyysivät poliiseja jättämään bileet rauhaan. Poliisimies kuitenkin toisti käskynsä, jolloin kalastajahattuinen tiskijukka nosti molemmat kätensä ilmaan antautumisen merkiksi. Soitto lakkasi kokonaan.

Pian sammuiivat myös laservalot ja yö muuttui lähes säkkipimeäksi. Reivien euforia vaihtui sotkuiseksi häm-mingiksi. Alaikäiseltä näyttävä tyttö huojui humalaisesti ja nakkasi palloksi rutistamansa kaljatölkin maahan. Joka puolella näkyi pulloja ja tupakantumppeja. Lea haistoi kainalohien ja likaisten vaatteiden lemun, jonka oli täy-tynyt leijua hänen ympärillään koko ajan, mutta yhtäkkiä haju oli sietämättömän voimakas. Yön viileys laskeutui tanssin loputtua iholle, ja Lea katui, ettei ollut laittanut päälleen farkkuja vaan ohuen kesämekon. Säätet olivat sinisenkalpeat ja täynnä hyttysenpuremia.

Ympärillä ihmiset lähtivät hajaantumaan eri suuntiin eikä Lea huomannut, minne Anissa tai Dario menivät.

”Tuu mun mukaan”, joku kuiskasi Lean korvaan ja hiveli hänen selkäänsä takin läpi. Lea kavahti sivuun ja näki takanaan rastatukkaisen miehen, joka valaisi kännykällään ensin häntä suoraan silmiin ja sitten omia kasvojaan. Mies hymyili vinosti, hänen harvan partansa alta kuului punoittava akne. Lea ravisti tyypin irti ja suun-tasi ripeästi mikseripöytien ja kaiuttimien taakse. Hän oli näkevinään vilauksen Anissan punaisesta hupparista, mutta pimeässä oli vaikea edetä, ja koko satama-alue tun-tui yhtäkkiä vieraalta. Hän huusi ystäväänsä, mutta ääni jäi poliisin sireenien ja yleisen kaaoksen alle. Yhtäkkiä punakka ja rastatukkainen mies oli taas hänen edessään. Mies tunki väkisin ihmisjoukon läpi ja poimi maasta ison kivenmurikan. Hän heitti sen kohti mellakkapoliis-sien muodostamaa puolikaarta. Konttien keskellä kuului napakka kumahdus, kun kivi osui poliisin muoviseen suojakilpeen.

Lea perääntyi vaistomaisesti. Hän tiesi hyvin, mitä tästä seuraisi.

Poliisien kilpimuuri tiivistyi. Jostain sivusta lensi uusi kivi. Kumea kolaus ja hetken hiljaisuus. Sitten yössä kai-kui kyynelkaasukranaatin laukauksesta syntynyt pamaus. Taivaalle levisi korkea savupilvi. Iso poliisimies huusi radiopuhelimeen ja hälytti paikalle apuvoimia.

LEA RÄPYTTELI kyynelkaasusta polttelevia silmiään. Hän yritti nähdä kyynelien ja kirvelyn läpi, mutta joka puolella oli pelkkää pimeää. Ympärillä kuului lisää pamauksia, ja paksu käry muuttui koko ajan kitkerämmäksi. Savun seasta kuului kovaa huutoa ja juoksuaskelia.

Lea tunsu paniikin nousevan – se levisi ilmassa kuin ammusten pistävä löyhy. Hän riisui ohuen pusakkansa ja painoi sen suojaksi kasvojensa eteen. Yhtäkkiä savun keskeltä ilmestyi keltapaitainen hahmo, joka juoksi suoraan Leaa päin paeten mellakkapoliiseja. Lea ei ehtinyt väistää, ja mies törmäsi rajusti hänen olkapäähensä. Lea horjahti märkään maahan, lieju imeytyi ohuen puuvillakankaan läpi. Pistävä kipu vihloi olkavartta. Lea huomasi, että hänen toisen sandaalinsa nahkainen nilkkaremmi oli katkennut. Kenkä heilui eikä tukenut kunnolla jalkaa. Helvetin helvetti, Lea kirosi. Hajonnutta kenkää ei kuitenkaan kannattanut riisua, sillä maassa oli lasinsiruja. Hän kompuroi ylös ja lähti etenemään samaan suuntaan kuin keltapaitainen mies. Kenkä lonksui savisessa maassa, ja Lea yritti pitää kantapäätänsä edes jotakuinkin vakaana.

Hän kiirehti eteenpäin väistellen eri suuntiin juoksevia ihmisiä. Olkavarsi tykytti epämiellyttävästi. Pauke kuului nyt lähempää, poliisit ampuivat taas lisää kyynelkaasupanoksia. Paniikki ympärillä yltyi, ja pari asfaltille kyykistynyttä ja silmiään pyyhkivää nuorta tyttöä huusi apua. Mikseivät poliisit lopettaneet? Miksi he ylipäätään

käyttivät tällaisia voimatoimia? Lea nielaisi kurkkuun kohonneen karvaan liman ja painoi pusakkaansa tiiviimmin nenän ja suun suojaksi. Hän yritti hahmottaa, missä suunnassa satama-aukiota oikein oli. Sijaitsiko lava miksauskoppeineen vasemmalla? Joenranta oikealla? Kyynelkaasukranaattien pauke kuului jostain takaa, sinne hän ei ainakaan halunnut. Entä missä oli Anissa? Lea huusi ystävänsä, mutta kukaan ei vastannut. Heidän oli täytynyt ajautua kaaoksen alkaessa toiseen suuntaan.

Yhtäkkiä Lean toinen jalka astui tyhjään ja hän kaatui rajusti sivulle. Hyytävä läimäys salpasi hengityksen. Hän ei heti tajunnut, mitä tapahtui. Lea tunsi vain vajoavansa maan alle, vihreänä kuultavan verhon taakse. Hän tunsi jääkylmän vesimassan, joka painoi keuhkoja kasaan. Kaikki pimeni, mutta korvissa kaikui yhä kranaattien vai-meauke. Lea tajusi pudonneensa Loireen.

KYLMÄN AIHEUTTAMA shokki oli raju. Lea ei aluksi hahmottanut, miten päin hän vedessä oikein oli. Hän yritti kääntyä ja nousta pintaan, mutta sukelsi vahingossa syvemmälle väärään suuntaan. Yötaivas ja joki olivat samaa hämärää massaa. Lea kääntyi ympäri, potki ja nieli sisuksiinsa mudanhajuista vettä. Hän tunsi hukkuvansa, paniikki otti vallan. Sydän hakkasi aivan liian lujaa ja ilma tuntui loppuvan.

Lea pinnisteli ja tunsi tajunnan hämärtyvän. Kohta hänen olisi pakko hengittää. Vesi ympärillä oli tummaa ja armotonta, pauhu korvissa kasvoi karjunnaksi. Tältä siis tuntuu kuolla, Lea ajatteli. Hän oli erottavinaan jostain valon kajoa ja hapuili viimeisillä voimillaan sitä kohden.

Äkkiä Lea pääsi pintaan. Hän haukkoi henkeä ja yski vettä keuhkoistaan. Kurkkua poltti kuin sitä olisi raavittu

hiekkapaperilla. Silmien kirvely jatkui vesihuuhtelusta huolimatta. Lea kauhoi käsillään vimmatusti ja piteli päätään veden pinnalla. Hän oli hengissä ja ahnehti ilmaa sisäänsä. Taivas oli savuinen, mutta vasemmalla erottui jokea reunustavien katulamppujen kajo. Lea puristi suutaan kiinni ja otti muutamia vetoja rannan suuntaan. Olkapäätä vihloi edelleen. Hän ravisti sandaalit pois jaloistaan ja avitti etenemistään voimakkein potkuin. Kipu oli kova, mutta ruumis tuntui keskittävän kaikki voimat eloonjäämiseen.

Lea pääsi pari metriä eteenpäin, mutta sitten joen virta tarttui häneen kuin kylmä ja väkivahva koura. Se pyyhkäisi hänet armottomasti taaksepäin ja painoi hänet uudestaan pinnan alle. Lea tunsu taas hukkuvansa mutta sai kuitenkin nostettua päänsä takaisin pintaan ja yskittyä vettä sisuksistaan. Hän yritti uida virtauksesta sivuun ja kääntyä takaisin rantaan päin. Se ei onnistunut: vasen käsi ei totellut kunnolla, eikä hän jaksanut millään potkia tarpeeksi lujaa. Virtaus työnsi häntä pois rannasta valtavalla voimalla.

Lea tajusi voimiensa ehtyvän nopeasti virran kovakouraisessa syleilyssä. Hän oli jo antaa periksi, mutta huomasi sitten pystyvänsä kellumaan. Hän lopetti räpiköimisen, yritti rauhoittaa hengityksensä ja antautua virran mukaan. Hän toivoi pääsevänsä maihin toiselle puolelle jokea. Jaloissa ei ollut enää yhtään voimaa.

YLLÄTTÄEN LEA erotti vedessä tumman hahmon. Hän siristi silmiään ja tajusi, että se oli jonkinlainen veneen kiinnityspaalu. Hän käytti kaikki loput voimansa, tarttui uurteiseen puuhun ja kietoi molemmat kätensä tolpan ympäri. Hän ei oikeastaan edes tuntenut kipua vaan pai-

nautui koko vartalollaan karheaa puuta vasten, kunnes sai tukevan otteen. Hän veti henkeä ja huusi apua niin kovaa kuin keuhkoista lähti. Ääni kuitenkin hukkuu virtaukseen, joka suhisi hänen ympärillään ja tuntui imevän kaiken sisuksiinsa. Kukaan rannalla ei kuule, Lea ajatteli.

Hän roikkui paalussa ikuisuudelta tuntuvan ajan. Hän hytisi ja katseli rantaa, jonka yllä savu vähitellen hälveni. Hampaat kalisivat ja näkö tuntui hämärtyvän hirvittävästä väsymyksestä. Yötaivaalla hohti siro kuunsirppi. Lea tunsu vastustamatonta halua vain päästää irti, kulkeutua virran mukana ja nukahtaa sen mustaan syliin.

Lea sulki silmänsä ja mietti, miltä tuntuisi kuolla nyt. Hän näki mielessään itsensä lapsuudenkodissa Helsingissä. Hänellä oli päällään sininen talvihaalari, äiti oli auttanut rakentamaan pihaan kaksikerroksisen lumilinnan. Lumilinna oli uskomattoman hieno. Siitä tuli rivitaloyhtiön lasten suurin puheenaihe ja Leasta koko talveksi pihan kuningatar. Jos Lea nyt kuolisi, ei hän ehtisi ikinä kiittää äitiä rakennusavusta. Ajatus oli paitsi absurdi myös odottamattoman surullinen.

Yhtäkkiä kuului moottorin rytmikästä säksätystä. Jokea pitkin lähestyi pelastusvene. Lea huusi apua ja yritti heiluttaa tervettä kättään. Hän ei ollut varma, oliko häntä huomattu – hän pelkäsi aluksen ajavan ohi ja huusi lujempaa. Säksättävä ääni läheni. Vene tuli suoraan kohti, se hiljensi vauhtia ja kaarsi Lean luo. Joku tarttui häntä lujasti kainaloiden alta. Olkapäätä vihloi kovaa, kun kuivapukuun sonnustautunut mies nosti Lean pienen veneen kannelle. Palomies auttoi hänet istumaan ja riisumaan likomärät vaatteet. Lea yski ja tärisi. Kesämekko ja pusakka painoivat tonnin eikä jaloissa ollut enää kunnolla tuntoa. Olkapää tuntui olevan sijoiltaan, ja Lea huomasi sääressään vuotavan haavan.

”Eihän sinulla ole mitään perussairauksia? Onko sormissasi ja varpaissa tuntoa?” palomies kysyi samalla kun kietoi Lean ympärille paksun viltin ja ojensi mukillisen kuumaa mehua. Lea vastaili hitaasti, sillä hän oli hirveän väsynyt. Hänen oli lopulta pakkoa sulkea hetkeksi silmänsä, ja ihmisten äänet loittonivat.

Autuus kesti vain hetken, sillä palomies ravisteli häntä hereille.

”Yritä pitää silmät auki, me pääsemme pian rantaan. Siellä on ambulanssi odottamassa”, mies sanoi.

Lea piti silmiään vaivoin auki ja lämmitti sormiaan kuumaa pahvimukia vasten.

Vasta silloin hän huomasi, että veden varassa oli muitakin ihmisiä. Kaksi nuorta miestä räpiköi keskellä jokea. He osasivat selvästikin uida ja ottivat vimmattuja vetoja vastavirtaan, mutta pysyivät kuitenkin paikallaan kuin pohjaan kiinnitetyt poijut.

Pelastusvene teki tiukan kaarroksen miesten luo. Palomies tarkisti Lean pulssin ja kokeili ihon lämpötilaa. Sitten hän harppoi veneen takaosaan. Lea katseli, kuinka mies solmi vyötäisilleen köyden, jonka toisesta päästä kollega otti tiukan otteen. Mies levitti kätensä ja astui veneen laidan yli.

Lea ei nähnyt, mitä tapahtui, kuuli vain moottorin pärinää ja vaimeaa loisketta. Kohta vedestä kantautui huutoa ja köyttä pitelevä mies kiristi otettaan. Hän ryhtyi kelaamaan ja kiskoi Lean pelastaneen palomiehen sekä nuoret miehet yksi kerrallaan veneen perän yli kannelle. Veden varassa olleet miehet tärisivät kylmästä ja väsymyksestä. Toinen huusi nähneensä jonkun painuvan pinnan alle alajuoksulla päin.

Lea hyppäsi pystyyn. Anissa. Anissa ei osannut kunnolla uida.

”Se voi olla ystäväni, kadotin hänet rannalla. Meidän on pakko löytää hänet!”

Äkkiä Lea oli aivan varma, että hukkunut oli juuri Anissa. Hän repi viltin päältään ja oli hyppäämässä takaisin veteen, mutta palomies piteli häntä aloillaan.

Lea muisteli, kuinka oli lähtenyt vuosia sitten vanhempien riitaa pakoon Anissan luokse. Itse riita ei ollut erityisen dramaattinen, mutta ilmapiiri kotona oli muuttunut niin ahdistavaksi, että hänen oli pakko päästä sieltä pois. Anissa oli tullut Leaa vastaan kerrostalon alaovelle ja halannut häntä pitkään. He olivat menneet sisään ja istuneet sängyllä eikä Lean ollut tarvinnut selittää tulonsa syytä. Jossain vaiheessa iltaa Anissa oli lakannut Lean kynnet vadelmanpunaisiksi. Siveltimevedot olivat rauhallisempia kuin tavallisesti ja vähitellen Anissan tyyneys oli tarttunut myös Leaan. Kukaan muu ei huolehtinut hänestä samalla tavalla kuin Anissa.

Lea nyhkytti hiljaa, kun pelastusvene teki uuden äkkikäännöksen ja lähti etenemään nuoren miehen osoittamaan suuntaan. Alus lipui pitkin Loirea ja toinen palomiestä suuntasi kirkkaan valonheittimen menosuuntaan. Nuoret miehet kurkottelivat veneen laitojen yli ja valaisivat joen pintaa kännyköillään.

Vesi oli kuitenkin läpitunkemattoman sameaa.

Ketään ei löytynyt.

AAMUYÖLLÄ LEA pääsi sairaalasta ja otti taksin isänsä kotiin. Päivystyksessä lääkäri oli todennut Lean olkavarren venähtäneen, antanut särkylääkkeitä ja laastaroinut sääreen tulleen haavan. Muita hoitoa vaativia vammoja Lealla ei ollut – palomiehet olivat pelastaneet hänet no-

peasti eikä Loiren vesi ollut vielä alkusyksystä niin kylmää, että se olisi ehtinyt aiheuttaa merkittävää ruumiinlämmön laskua. Hänen ei ollut tarvinnut jäädä tarkkailuun.

Keittiössä seistessään Lea pyöritteli psykiatrisen sairaanhoitajan käyntikorttia käsissään ennen kuin heitti sen roskiin. Lea oli vaatinut saada puhua kadonneesta ystävästään ja lääkärin mielestä hän oli ollut ”kiihtynyt”. Jos Anissa oli hukkunut, Lea ei pystyisi puhumaan siitä koskaan.

Lea yritti saada kastunutta puhelintaan virkoamaan, mutta sen näyttö väreili psykedeelisesti. Hän sammutti laitteesta virran ja penkoi hermostuneesti ruokakaappoja. Lea muisti lukeneensa, että riisi auttoi elektroniikan kuivaamisessa, ja hänen oli pakko saada kännykkänsä pelastettua. Kaikki Anissan lähettämät viestit ja kuvat olivat siellä. Hän löysi pussillisen jasmiiniriisiä ja tyhjän muovirasian, johon hautasi puhelimensa.

Lea huomasi, että tiikkipuisella sivupöydällä oli isän työpuhelin. Hän poimi sen käteensä ja näpytteli PIN-koodiksi oman syntymävuotensa. Puhelin aukesi ja Lea valitsi Anissan numeron. Hän oli soittanut tälle jo sairaalan päivystyksen lankapuhelimesta, mutta puhelu oli päätynyt vastaajaan.

”Haloo?” Anissan uninen ääni yllättäen vastasi.

Lea nyyhkäisi ja lysähti istumaan lattialle. Anissa oli elossa. Helpotuksen tunne oli uskomaton.

Anissa kuulosti puhelimesta sekavalta tai siltä, että oli yhä puolinukuksissa. Hän kertoi päässeensä joukkopaniikin alta pois ja häipyneensä paikalta poliisin huomiota ja kyynelkaasua vältelläkseen. Anissa oli yrittänyt soittaa Lealle ja Dariolle useita kertoja mutta vaipunut rättiläisyydenä lopulta sikeään uneen heti kotiin päästyään.

Anissalla jatkui aamulla koko viikonlopun kestävä koodauskurssi, joten hän mumisi jatkavansa unia ja lopetti puhelun ennen kuin Lea ehti kertoa, mitä oli tapahtunut.

Vapaus, veljeys ja tasa-arvo eivät tarkoita kaikille samaa.

Lean ja Anissan ilta reiveissä Nantesin satamassa päättyy traagisesti, kun poliisi tekee rynnäkönnön nuorisjoukkoon. Viranomaiset jättävät tapauksen tutkimatta, mutta Anissa päättää saattaa poliisin vastuuseen keinolla millä hyvänsä.

Lea joutuu palaamaan opintoihinsa Pariisiin ja jättämään järkyttyneen ystävänsä yksin. Lean sopeutuminen pariisilaisten eliittinuorten keskuuteen on vaikeaa, kunnes pääsylipun oikeisiin piireihin tarjoaa vallankumoushenkinen Raphaël.

Vapaus valita kohtalonsa kuvaa kolonialismin kipeitä haavoja, eliitin vallankäyttöä ja unelmien radikalisoitumista – sekä ystävyyttä, joka ylittää kaikki rajat.

9 789510 474396

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47439-6